

PLANPROGRAM



DETALJPLAN FÖR
DEL AV VISBOHAMMAR 1:20

inom Vårdinge
i Södertälje kommun

PROGRAMSAMRÅD
februari 2008

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sidan
BAKGRUND OCH SYFTE.....	2
FÖRUTSÄTTNINGAR	
- Markägoförhållanden	3
- Befintlig bebyggelse.....	3
- Strandskydd.....	3
- Kommunal planering.....	4
- Geoteknik och vegetation	4
- Radon	4
- Trafikförutsättningar	5
- Riksintressen/fornlämningar	5
FÖRSLAGET	
- Områdets avgränsning	6
- Bebyggelse	6
- Service, skolor	7
- Biltrafik	7
- Gång- och cykeltrafik	7
- Kollektivtrafik.....	7
- Vatten och avlopp	7
- Behovsbedömning - konsekvenser för miljön	8
- Tidplan och organisation.....	9
- Arbetsgrupp	9
SYNPUNKTER OCH FRÅGOR.....	9

BILAGA

Underlag inför beslut angående betydande miljöpåverkan för Visbohammar, Södertälje kommun

BAKGRUND OCH SYFTE

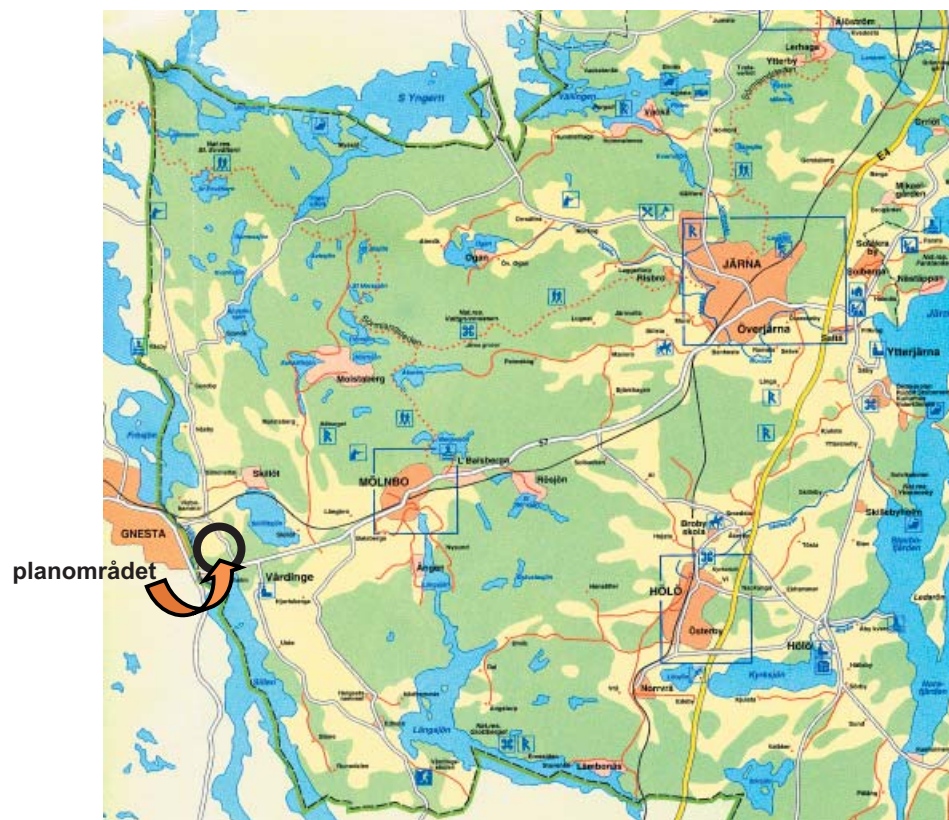
Bakgrund

Fastigheten Visbohammar 1:20 är belägen inom Vårdinge kommun, i den sydvästra delen av Södertälje kommun. Större delen av den västra fastighetsgränsen sammanfaller med kommungränsen mot Gnesta kommun, medan länsväg 57 utgör gräns mot söder (se vidstående utdrag ur Södertälje kommuns turistikarta). Fastigheten är obebyggd.

Söder om väg 57, inom området Rudholm-Nibble finns ca 35 bostäder, vilka ursprungligen har använts för fritidsboende, men som i allt större utsträckning har börjat utnyttjas för åretruntboende. Det ökade utnyttjandet av bostäderna i detta område har medfört stora problem med utsläpp av avloppsvatten, med övergödning av sjön Sillen som följd.

Miljökontoret i Södertälje kommun inspekterade år 2004 de befintliga reningsanläggningarna och konstaterade, att anläggningarna är uttjänta och att åtgärder krävs för att förbättra situationen. Någon lösning, som kan godtas av de berörda fastighetsägarna, har dock ännu inte kunnat finnas.

Ägaren av Visbohammar 1:20 har nu framfört önskemål om att exploatera delar av fastigheten genom att avstycka tomter för villabebyggelse. Södertälje kommun är positiv till den föreslagna utbyggnaden och Vårdinge kommunalnämnd beslöt i november 2005, att bifalla den inlämnade ansökan om planläggning av Visbohammar 1:20.



Utdrag ur Södertälje kommuns turistikarta

Den föreslagna exploateringen kräver att en ny detaljplan upprättas. Enligt plan- och bygglagen skall detaljplanen grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen. Syftet är, att i en samrådsprocess ge allmänhet, sakägare och övriga berörda, intresseorganisationer, myndigheter m fl möjlighet att på ett tidigt stadium ta del av och påverka planen.

Planens syfte

Syftet med detaljplanen är, att skapa planmässiga förutsättningar för att kunna uppföra nya bostäder inom - i huvudsak - den södra, skogbeklädda delen av fastigheten Visbohammar 1:20.

Området ligger utanför Södertälje kommuns verksamhetsområde för vatten och avlopp (VA) och kommunalt ledningsnät för VA saknas därmed. Avloppsvattnet från de nya bostäderna skall därför renas i en egen reningsanläggning, som placeras inom planområdet.

Planområdet är beläget norr om väg 57, men den nya reningsanläggningen skall placeras och dimensioneras så, att även de befintliga bostäderna i Rudholm-Nibble, söder om väg 57, kan anslutas.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Markägoförhållanden

Exploatören äger all mark inom planområdet.

Befintlig bebyggelse

Fastigheten Visbohammar 1:20 är obebyggd. I direkt anslutning till planområdet finns emellertid fastigheter som är bebyggda med bostadshus; i norr, inom ängs- och åkermarksområdet, finns de avstyckade fastigheterna Nibble 1:14 och 1:15. I områdets södra och sydvästra delar - mot väg 57 och kommungränsen - finns ytterligare ett antal bostadsfastigheter som berörs av den tänkta exploateringen.

Strandskydd

Utmed den västra fastighetsgränsen/kommungränsen rinner Sigtunaån. Strandskydd råder inom ett avstånd av 100 meter från ån.

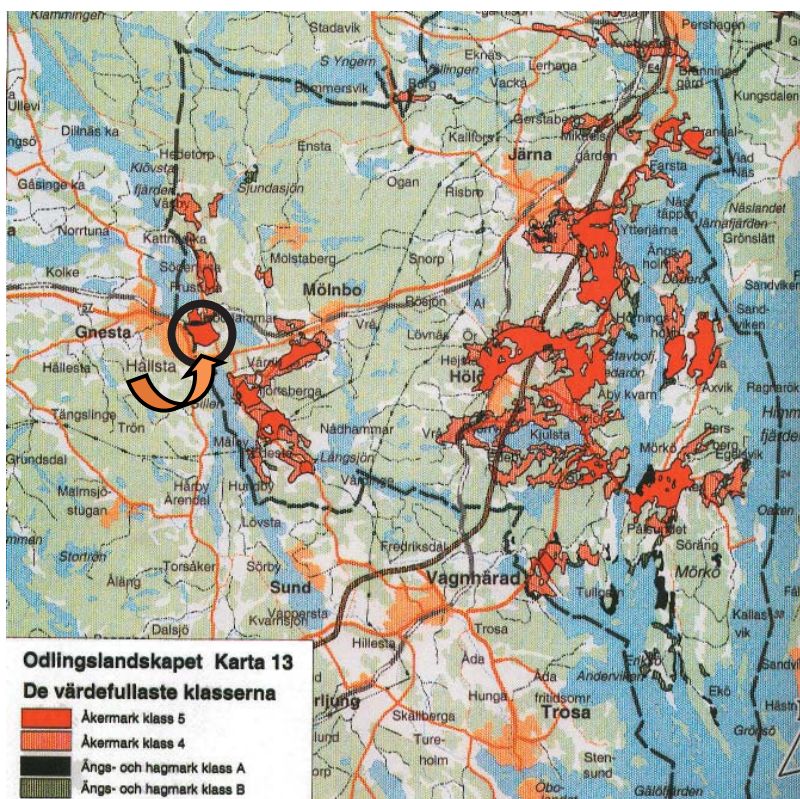


Utdrag ur fastighetskartan

Kommunal planering

Detaljplan saknas för området.

I Översiktsplan 2004 för Södertälje kommun anges ingen särskild användning för det aktuella området. I översiktsplanens redovisning av de värdefullaste klasserna av odlingslandskapet i Södertälje kommun, utpekas dock det större, sammanhängande ängsmarksområdet norr om skogspartiet som åkermark, klass 5, vilket motsvarar den högsta klassen. Klassningen avser främst markens värde ur produktionssynpunkt och alltså inte primärt ur naturvårdssynpunkt.



Utdrag ur översiktsplanen

Geoteknik och vegetation

Den södra delen av fastigheten utgörs huvudsakligen av ett skogbevuxet höjdparti, med ett mindre ängsparti närmast väg 57.

Skogsområdet består av blandskog, men med ett betydande inslag av tall. I områdets inre del finns även planterad granskog.



Del av granskogen i områdets mitt

Planområdets norra del berör, till viss del, ett stort åker- och ängsmarksområde som sträcker sig en kilometer mot norr. Detta område används främst för produktion av kreatursfoder och som betesmark.

Radon

Största delen av kommunen utgörs av normalriskområde för radon, vilket även gäller huvuddelen av planområdet. Den sydligaste delen av området - närmast väg 57 - utgörs dock av högriskområde för radon.

Trafikförutsättningar

Fastigheten Visbohammar 1:20 gränsar i söder mot länsväg 57 och i öster av väg 506 mot Visbohammar. Väg 57, som bl a förbinder Järna med Gnesta, utgör primär transportled för farligt gods.

Väg 57 trafikeras av ca 6200 fordon/årsmedeldygn, varav ca 10% utgörs av tung trafik⁽¹⁾. Trafiken förorsakar störningar för boende utmed vägen i form av buller. Bullerplank har därför satts upp längs vägen - i vissa fall utmed båda sidorna.

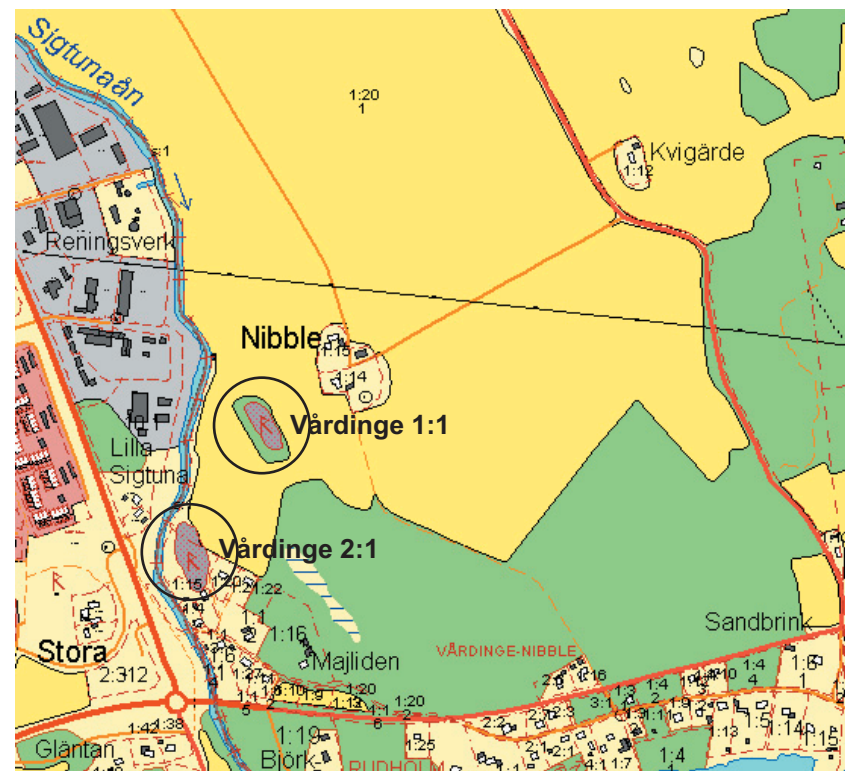
Väg 506 trafikeras av ca 330 fordon/årsmedeldygn, varav ca 6% utgörs av tung trafik⁽¹⁾.



Bullerplank utmed väg 57, söder om planområdet

Riksintressen/fornlämningar

I anslutning till planområdet finns två gravfält från stenåldern. Gravfälten, som har beteckningarna Vårdinge 1:1 respektive Vårdinge 2:1 i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, är belägna nära Sigtunaån i väster och berörs inte av den planerade utbygganden (*se nedanstående kartbild*).



⁽¹⁾ enligt Vägverkets trafikmätningar

FÖRSLAGET

Områdets avgränsning

Exploateringsområdet utgör i huvudsak den södra, skogbeklädda delen av fastigheten och avgränsas i väster av Sigtunaån, som sammanfaller med gränsen mot Gnesta kommun, i söder av väg 57, i öster av väg 506 till Visbohammar och i norr mot den befintliga ängs- och åkermarken inom fastigheten. Viss del av ängsmarken kan komma att ingå i exploateringsområdet.

Bebyggelse

Avsikten är, att bebygga området med friliggande villor på relativt stora tomter. En lämplig tomtstorlek har inledningsvis bedömts vara 1500 - 2000 m². Vidare studier inför detaljplanarbetet får utvisa hur många nya bostäder som kan rymmas inom planområdet. Beroende på områdets topografi och avgränsning, har emellertid 40 - 80 nya villatomter bedömts vara rimligt.

Bebyggelsen skall, såväl avseende utformning som placering i landskapet, anpassas till områdets förutsättningar. Södertälje kommun har utarbetat skriften ”*Omtanke & Varsamhet. Om byggande på landet*” som innehåller anvisningar rörande nya byggnaders anpassning till landskapet utanför tätorterna. Här står bl a att nya hus, om möjligt, skall undvikas på helt öppen mark, utan placeras i anslutning till befintliga hus, trädgångar, skogsbryn och terrängformationer som gör huset mindre markant.

Bebyggelsen skall utformas och placeras utifrån intentionerna i denna skrift.

Exempel tagna ur ”*Byggande på landet*”



Envåningshus i sluttning



Hus i två våningar

Service, skolor

Knappt 1 km väster om planområdet finns ett rikt utbud av varor och tjänster, såsom bilservice, livsmedel, byggvaror, pizzeria mm. Avståndet till Gnesta centrum, med ett förhållandevis allsidigt utbud av varor och tjänster, är ca 3 km.

I Mölnbo finns också ett begränsat utbud. Avståndet från planområdet till Mölnbo är ca 4,5 km.

Förskola och skola (F-6) finns i Mölnbo och i Järna. Även i Gnesta finns skolor.

Möjligheten att bygga en ny förskola i området skall utredas vid en fortsatt planprocess.

Biltrafik

Som tidigare nämnts, är väg 57 förhållandevis hårt trafikerad och utgör transportled för farligt gods.

Nya tillfartsvägar mot väg 57 medges inte, utan det nya bostadsområdets trafikförsörjning skall därför ske via väg 506 öster om planområdet.

För att avgöra hur nära väg 57 ny bostadsbebyggelse kan förläggas, skall studier av vägtrafikbuller samt analys av riskerna med avseende på transporter med farligt gods utföras inför kommande detaljplanearbete.

Gång- och cykeltrafik

I Södertälje kommun pågår, i samarbete med andra kommuner på Södertörn, ett projekt kallat ”Hållbart resande”, som syftar till att minimera biltrafiken. Inom planområdet kommer därför gång- och cykelvägar att anläggas med anslutning till busshållplatserna på väg 57 samt mot Gnesta samhälle.

Väster om - och parallellt med - Sigtunaån finns en gång- och cykelväg som leder till Gnesta centrum. Anslutning till denna GC-väg kan ske via en befintlig gångbro över ån. Även via den lågt trafikerade Visbohammarsvägen, norr om planområdet, kan Gnesta samhälle nås på ett förhållandevis säkert sätt. Den lokala gång- och cykelvägen kan även anslutas till denna väg.

Kollektivtrafik

Väg 57 trafikerar av buss 786, med anslutning till pendeltåg i Gnesta, Mölnbo och Järna samt av buss 551 som trafikerar sträckan Trosa-Vagnhärad-Vårdinge-Gnesta.

Utöver pendeltåget mot Södertälje, gör även SJ:s tåg på sträckan Stockholm-Örebro uppehåll vid Gnesta station.

Vatten och avlopp

De nya bostäderna ansluts till Gnesta kommuns vattenledningsnät.

Avloppsrening skall ske i en egen reningsanläggning. I anslutning till reningsanläggningen bör även avloppsslam kunna tas omhand lokalt.

Då avsikten är, att även befintliga bostäder i Rudholm-Nibble, söder om väg 57, skall anslutas till denna reningsanläggning, skall anläggningen lokaliseras med avseende på detta. Eventuellt kan det bli nödvändigt att anlägga en pumpstation för avloppsvattnet. Närmare studier inför detaljplanarbetet erfordras i detta avseende. En faktor att beakta är krav på säkerhetsavstånd mellan bostadshus och reningsanläggningen respektive eventuell pumpstation.

Behovsbedömning - konsekvenser för miljön

Enligt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar skall en myndighet eller kommun som upprättar en detaljplan göra en behovsbedömning huruvida planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan, skall en miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

Som underlag för kommunens bedömning, har Structor Miljöbyrå AB upprättat rapporten *Underlag inför beslut angående betydande miljöpåverkan för Visbohammar, Södertälje kommun*, daterad 2007-12-13.

Rapporten, som utgör bilaga till detta planprogram, sammanfattas på följande sätt:

”Planens huvudsakliga påverkan består i att oexploaterad mark tas i anspråk för bostäder, vilket påverkar naturmiljö likväl som rekreation och friluftsliv. I och med att planområdet inte innehåller några nyckelbiotoper eller annat områdesskydd och området delvis är snårigt och svårframkomligt bedöms dock påverkan inte som betydande. I det fortsatta planarbetet bör bebyggelsens utformning planeras med hänsyn till t ex större ädellövträd och möjligheter till fortsatt närrekreation. Planen innebär även bostadsbebyggelse på en plats vilken bedöms påverkas av buller från väg och reningsverk, lukt från reningsverk och närhet till transportled för farligt gods.

Vattenmiljön bedöms påverkas positivt av det tillkommande reningsverket. Påverkan från radon och elektromagnetiska fält bedöms inte som betydande om råd avseende säkerhetsavstånd och radonsäkert byggande följs. Påverkan på kulturmiljö och luft, med avseende på luftföroreningar från ökad trafik, bedöms inte som betydande.

Identifierad miljöpåverkan bedöms sammantaget inte vara av den omfattningen att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Någon miljökonsekvensbeskrivning behöver således ej upprättas för föreslagen detaljplan. I fortsatt planarbete bör dock en riskanalys upprättas och en bullerutredning genomföras. En översiktlig beskrivning av planens inverkan på miljön kommer att göras i planskedet för att integrera miljöaspekterna i planen och finna möjligheter till miljöanpassade lösningar. Denna beskrivning bör behandla buller, risker med farligt gods, risker med reningsverk, naturmiljö, kulturmiljö samt friluftsliv och rekreation.”

Slutsatsen av bedömningen är således, att planens genomförande inte antas medföra betydande miljöpåverkan och någon särskild miljökonsekvensbeskrivning behöver därför inte upprättas. I kommande detaljplan kommer dock planens inverkan på miljön att belysas - vid behov med stöd av utredningar rörande störningar och risker samt eventuella andra utredningar som kan erfordras med hänsyn till vad som framkommer under planprocessen.

Tidplan och organisation

Som anges i inledningen av detta planprogram, måste den föreslagna utbyggnaden föregås av att en detaljplan upprättas och prövas. Detaljplanen skall grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen.

Planprocessen, som är reglerad i Plan- och bygglagen (PBL), omfattar flera steg och är tidskrävande genom att planhandlingarna skall underställas såväl berörda myndigheters som allmänhetens granskning.

Efter genomfört programsamråd avses detaljplan upprättas för det nya bostadsområdet och för den planerade reningsanläggningen.

Planprocessen avses bedrivas enligt följande tidplan:

- Programsamråd 1:a kvartalet 2008
- Plansamråd 3:e kvartalet 2008
- Utställning av detaljplanen 4:e kvartalet 2008
- Detaljplanen antas 1:a kvartalet 2009

Om beslutet att anta detaljplanen inte överklagas, vinner den laga kraft cirka fyra veckor efter antagandebeslutet. Därefter kan genomförandet påbörjas.

Arbetsgrupp

Planprogrammet har upprättats av Structor på uppdrag av exploatören. Arbetet har bedrivits i en projektgrupp, bestående av planarkitekt Sandra Westin och miljöinspektör Kenneth Löfgren, Södertälje kommun samt planarkitekt Kent Edström, Stuctor Projektutveckling Stockholm AB.

Underlag för miljöbedömning har upprättats av Structor Miljöbyrå AB genom civilingenjör Yvonne Andersson, fil mag biologi Elisabeth Mörner och fil mag biologi Petra Adrup.

SYNPUNKTER OCH FRÅGOR

Synpunkter på det utbyggnadsförslag som redovisas i detta planprogram skall lämnas senast 4 april 2008 till:

Samällsbyggnadskontoret
151 89 Södertälje

e-post: sandra.westin@sodertalje.se

Frågor besvaras av:

planarkitekt Sandra Westin
tel 08-550 218 55

sandra.westin@sodertalje.se



Underlag inför beslut angående betydande miljöpåverkan för Visbohammar, Södertälje kommun

Enligt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar skall en myndighet eller kommun som upprättar en detaljplan göra en behovsbedömning huruvida planens genomförande kan medföra betydande miljöpåverkan. Ett program för detaljplan är enligt PBL ingen självständig handling som ska antas av kommunen utan ingår som en del i planarbetet. Det finns därför inga krav på att ett planprogram ska behovsbedömas eller genomgå en miljöbedömning. Det är dock bra att identifiera miljöaspekter som kräver extra uppmärksamhet i fortsatt planarbete i ett så tidigt skede som möjligt, varför Södertälje kommun genomför behovsbedömningen redan i programskedet för Visbohammar.

Om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Kommunen ska göra sin bedömning enligt de kriterier som anges i bilaga 4 till MKB-förordningen. För detaljplaner som medger en användning av planområdet för verksamheter som räknas upp i 5 kap. 18 § PBL (bl.a. projekt för sammanhållen bebyggelse) ska även kriterierna i bilaga 2 till MKB-förordningen användas vid behovsbedömningen.

Likheterna mellan bilaga 2 och bilaga 4 är stora och enligt dessa skall vid behovsbedömning hänsyn tas till följande:

1. Planens/projektets karaktäristiska egenskaper
2. Planens/projektets lokalisering
3. De möjliga effekternas karaktäristiska egenskaper

Vid tillämpning av ovanstående kriterier görs följande bedömning:

1. Planens egenskaper

Föreliggande plan innebär detaljplaneläggning av mark som idag till stor del utgörs av skogsmark. Planen medför en omvandling av marken från skogsmark till ett bostadsområde med 50-80 friliggande villor. Söder om planområdet och väg 57, intill sjön Sillen, ligger en bebyggelsegrupp om ca 35 hus, vilka inte är kopplade till något kommunalt reningsystem. Villornas avlopp belastar delvis sjön Sillen. Ett villkor för att planlägga området har därför varit att nya och befintliga bostadshus kan kopplas till ett lokalt reningsverk. Planen kommer därför även att omfatta ett reningsverk.

Planområdet är inte detaljplanelagt idag. I Södertälje kommuns översiktsplan från 2004 anges ingen särskild användning för det aktuella området varför planen ej går emot aktuell översiktsplan.

Planen bedöms framförallt ge upphov till direkt påverkan i form av inlämning av mark samt indirekt påverkan genom utsläpp till luft och vatten från trafik och planerad bostadsbebyggelse. Planen innebär även att bostäder anläggs i anslutning till reningsverk samt i anslutning till väg 57 som alstrar buller och transporter av farligt gods.

2. Platsens lokalisering

Planen omfattar delar av fastigheten Visbohammar 1:20 i den sydvästra delen av Södertälje kommun. Fastigheten är obebyggd. Exploateringsområdet utgörs i huvudsak av den södra, skogsbeklädda delen av fastigheten och avgränsas i väster av Sigtunaån och gränsen mot Gnesta kommun och i söder av väg 57. Exploateringsområdet avgränsas i öster av väg 506 till

Visbohammar och i norr av den befintliga ängs- och åkermarken inom fastigheten. Viss del av åker- och ängsmarken kan delvis komma att ingå i exploateringsområdet.

Åker- och ängsmarksområdet används främst för produktion av kreatursfoder och som betesmark. Planens södra del utgörs huvudsakligen av ett skogsbevuxet höjdparti, med ett mindre ängsparti närmast väg 57. Skogsområdet består av blandskog, men med ett betydande inslag av tall. I områdets inre del finns även planterad granskog. I planområdets västra del finns en sankmark. Väg 57 är en trafikerad väg med tung trafik, varför bullerskydd har uppförts längs sträckor där bebyggelse ligger nära vägen. Inom planområdet och i planområdets närhet ligger halterna av kvävedioxid och partiklar långt under miljö kvalitetsnormerna.¹ Väster om Sigtunaån och nordväst om planområdet ligger Gnesta avloppsreningsverk som renar avloppsvatten för ca 5500 personekvivalenter i Gnesta kommun.

3. Planens möjliga effekter och konsekvenser

Risker, reningsverk

Enligt Boverkets allmänna råd rekommenderas ett riktvärde på 300 meter som skyddsavstånd till avloppsreningsverk dimensionerade för < 5000 personekvivalenter, 500 meter som skyddsavstånd till avloppsreningsverk som betjänar < 20 000 personekvivalenter samt 50 meter som skyddsavstånd till pumpstationer som betjänar >25 personer. Skyddsavstånden är satta p g a risk för bl a spridning av bakterier, lukt och buller.² Störningar kan reduceras med olika typer av åtgärder. Enligt de allmänna råden ger följande förhållanden beträffande avloppsreningsverk generellt upphov till färre klagomål:

- mindre reningsverk
- enbart kemisk rening (ej biologisk)
- verk med överbyggsda renings- och slambehandlingsanläggningar (ej öppna)

Ett reningsverk för planområdet bedöms kunna utformas med slutna tank/tankar vilka kan grävas ned helt och hållet. Styrutrustningen kommer dock att vara placerad ovan mark. Reningen planeras att vara kemisk likväl som biologisk. Luft kommer att behöva tillföras och släppas ut från tanken/tankarna. Det renade avloppsvattnet planeras att släppas ut i Sillen eller Sigtunaån och överblivet slam bedöms kunna hämtas med slamsugningsbil. I det fortsatta planarbetet bör utformning av reningsverk samt anläggning av bostäder planeras så att störningar i form av bl a buller och lukt kan undvikas. Eventuella störningar från såväl Gnesta reningsverk som det reningsverk som anläggs för planens bebyggelse bör vägas in i fortsatt planarbete.

Risker, transport av farligt gods

Väg 57 utgör primär transportled för farligt gods³. Med anledning av att miljö- och hälsofarliga ämnen transporteras utmed vägen bör skyddsavstånd hållas mellan vägen och den planerade bostadsbebyggelsen.

Länsstyrelsen i Stockholm har år 2000 tagit fram rekommendationer⁴ för ny bebyggelse intill vägar som är transportleder för farligt gods. Kortfattat innebär rekommendationerna att 25 meter

¹ <http://slb.nu/lvf/no2karta/2006/sodertalje.pdf>, <http://www.slb.nu/lvf/pdf/pm10karta/2005/sodertalje.pdf>, 2007-10-22.

² Bättre plats för arbete – Allmänna Råd 1995:5, Boverket m fl, 1995 Jönköping

³ Stockholms län (AB) Väginformation 2006, Allmänna vägar, bärighetsklasser, framkomlighetsbegränsningar och rekommenderade färdvägar för transporter av farligt gods, Vägverket 2006

⁴ Riskhänsyn vid ny bebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer, 2000, Länsstyrelsen i Stockholms län, Rapport 2000:01

byggnadsfritt bör lämnas närmast transportleden samt att sammanhållen bostadsbebyggelse eller personintensiva verksamheter närmare än 75 meter från väggkant bör undvikas. Enligt rekommendationerna ska risksituationen bedömas vid exploatering inom 100 meter från transportled för farligt gods. Om risk föreligger ska en riskanalys vara ett av underlagen vid planering.

I en riskpolicy som gemensamt tagits fram av Länsstyrelserna i Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län anges att riskhanteringsprocessen skall beaktas i framtagandet av detaljplaner inom 150 m avstånd från en farligt gods led.⁵ Stockholm läns rekommendationer är under uppdatering och i denna uppdaterade rapport kommer avståndet för att risksituationen ska bedömas vid exploatering ha utökats till 150 m från transportled för farligt gods.⁶ Med avseende på ovanstående bör en riskanalys genomföras i det fortsatta planarbetet om bostäder uppförs inom 150 från väg 57. Riskanalysen ska identifiera risker och eventuella åtgärder.

Naturmiljö

Planens södra del består till stor del av ett skogsbevuxet höjdparti. Skogsområdet består av blandskog, men med ett betydande inslag av tall. I områdets inre del finns även planterad granskog. I skogsområdets nordvästra del finns inslag av ädellövträd som ek och lönn. I områdets södra del vid väg 57 finns ett sandtag. Skogsområdet är inte inventerat, men innehåller enligt Skogsstyrelsen inga nyckelbiotoper eller annat områdesskydd. Åkermarken norr om skogspartiet utgör enligt översiktsplanen värdefull åkermark, klass 5 (högsta klassen). Denna klassar åkermarken ur produktions- och allokeringssynpunkt. Planen bedöms kunna ge en negativ inverkan på naturmiljön genom att skog, åker- och ängsmark avlägsnas där bebyggelse uppförs. För att minimera påverkan på områdets naturmiljö i det fortsatta planarbetet bör hänsyn tas till exempelvis större ädellövträd och vid utformning av villorna.

Vid Sigtunaån gäller strandskydd om 100 m. I fortsatt planarbete bör bebyggelsens placering utredas närmare, och om bebyggelsen placeras inom 100 m avstånd från Sigtunaån måste strandskyddet upphävas. För att upphäva strandskyddet måste särskilda skäl anföras, vilka i så fall bör utredas i fortsatt planarbete.

Radon

Delar av planområdet utgör enligt översiktsplanen högriskområde för radon. Byggnader bör byggas radonsäkert eller förberedas för att byggas radonsäkert, t ex genom att bygga en tät bottenplatta och täta vid rör genomföringar och kulvertintag eller genom att minimera undertrycket inomhus, för att därmed minska risken för insugning av radonhaltig jordluft.⁷ Förutsatt att detta sker bedöms radonhalten inte medföra någon betydande miljöpåverkan.

Elektromagnetiska fält

Norr om planområdet löper en 40 kV-kraftledning som ägs och drivs av Vattenfall. För att underskrida Södertälje kommuns planeringsmål om max 0,2 µT för elektriska och magnetiska fält för kraftledningar krävs ett avstånd från centrum av ledningsgatan enligt nedan:⁸

400 kV	150 m
130 och 70 kV	75 m
20 och 40 kV	30 m

⁵ Riskhantering i detaljplaneprocessen. Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods. September 2006, Länsstyrelserna i Skåne län, Stockholms län, Västra Götalands län.

⁶ Sten Haugli, Länsstyrelsen i Stockholms län. Muntlig kommunikation 2007-08-16.

⁷ Clavensjö och Åkerblom (2004) *Radonboken. Förebyggande åtgärder i nya byggnader*. FORMAS, Stockholm.

⁸ Miljömanual för Byggsektorn, version 3.0, april 2000, Miljöstiftelsen för Byggsektorn

Förutsatt att bostäderna placeras med minst 30 meters avstånd till kraftledningen bedöms denna inte medföra någon miljöpåverkan på planen.

Kulturmiljö

Inom planområdets västra del mot Sigtunaån finns två kända fornlämningsområden bestående av gravfält, Vårdinge 1:1 samt Vårdinge 2:1. Dessa skulle kunna utgöra spår efter en forntida vattenled som kan ha gått längs med nuvarande Sigtunaån och vidare längs sjösystemet.⁹ För att minimera påverkan på kulturmiljön i det fortsatta planarbetet bör bebyggelsens placering och utformning planeras med hänsyn till fornlämningsområdena.

Rekreation och friluftsliv

Området genomkorsas av ett fåtal större stigar och några mindre stigar. Skogen är delvis tätvuxen och mycket snårig, vilket försvårar framkomligheten utanför stigarna i området. Området bedöms främst användas för närrökreation av boende i närområdet. Planens påverkan på rekreation och friluftsliv bedöms inte som betydande.

Luft

De luftföroreningar som tätbebyggda områden har störst problem med är kvävedioxid och partiklar (PM10). Då planen medger nya bostäder, bidrar den indirekt till ökad trafik inom och till området, vilket innebär ökade utsläpp av föroreningar till luft av bl a kvävedioxid och partiklar. I dagsläget underskrids miljökvalitetsnormerna för PM10 och kvävedioxid med god marginal i detaljplaneområdet.¹⁰ Trafikökningen som planförslaget ger upphov till bedöms inte ge upphov till någon betydande förändring av luftföroreningssituationen i denna del av Södertälje.

Buller

Söder om planområdet går väg 57. Väg 57 är relativt vältrafikerad (ca 6000 fordon/dygn) och trafiken ger upphov till bullerstörningar utmed vägkorridoren. Med anledning av detta har Vägverket uppfört bullerskärmar, framförallt utmed vägens södra kant, för att minska bullerpåverkan på befintliga bostäder utmed vägen. Utmed vägens norra kant finns emellertid endast bullerplank utmed en begränsad sträcka där befintliga bostäder är belägna. Vägverket har beräknat bullernivåerna vid husfasaderna bakom bullerplanken vid aktuell vägsträcka, och vid de flesta fasaderna underskrids riktvärdet för ekvivalenta trafikbullernivåer. Vid en fastighet överskrids riktvärdet. En bullerutredning bör genomföras inom ramen för den fortsatta planläggningen av bostäderna för att närmare avgöra bullerutbredningen från vägen så att hänsyn till denna kan tas.

Vattenmiljö

Recipient för dagvatten från programområdet är Sjön Sillen som ingår i Trosaåns avrinningsområde. Huvudtillflödet till sjön är Sigtunaån som också är recipient för avloppet från Gnesta samhälle genom Gnesta reningsverk dit ca 5 500 personekvivalenter är anslutna. I sjöns norra ände ligger en bebyggelsegrupp om ca 35 hus, vars avlopp delvis belastar sjön Sillen.¹¹ Vanliga avloppslösningar i bebyggelsegruppen är markbäddar eller infiltrationsanläggningar. Ett enstaka köksavlopp släpps ut helt orenat i Sillen. Vid något tillfälle har avloppsanläggningarna stått under vatten när vattenståndet i Sillen varit extra högt.¹² Sjön är således påverkad av avloppsvatten och räknas till de eutrofierade även om situationen förbättrats under senare år. Sjön är relativt artrik med ett rikt fisk- och fågelliv och här finns bl a

⁹ Muntlig kommunikation med Bo Ljungberg, Södertälje kommun 2007-10-19

¹⁰ <http://slb.nu/lvf/no2karta/2006/sodertalje.pdf>, <http://www.slb.nu/lvf/pdf/pm10karta/2005/sodertalje.pdf>, 2007-10-22.

¹¹ Södertälje kommun (2004) *Sjöar och vattendrag i Södertälje. Rapport juli 2004.*

¹² Muntlig kommunikation, Kenneth Löfgren, Södertälje kommun, 2007-11-12.

den tidigare rödlistade arten nissöga.¹³ Under senare års vintrar har den rödlistade arten utter förekommit i Sigtunaån.¹⁴ Ett vattenskyddsområde för Gnesta är enligt översiktsplanen beläget norr om planområdet. Då planen medger bostäder kan en ökning av den hårdgjorda ytan förväntas, vilket kan påverka dagvattnets mängd och kvalitet. Fortsatt planarbete bör ta hänsyn till att dagvattnet, enligt kommunens dagvattenpolicy, bör omhändertas lokalt, s k LOD. Planen bedöms dock påverka vattenmiljön positivt i och med att planen medför anläggande av ett reningsverk för spillvatten.

Sammanfattning inför ställningstagande

Planens huvudsakliga påverkan består i att oexploaterad mark tas i anspråk för bostäder, vilket påverkar naturmiljö likväl som rekreation och friluftsliv. I och med att planområdet inte innehåller några nyckelbiotoper eller annat områdesskydd och området delvis är snårigt och svårframkomligt bedöms dock påverkan inte som betydande. I det fortsatta planarbetet bör bebyggelsens utformning planeras med hänsyn till t ex större ädellövträd och möjligheter till fortsatt närrekreation. Planen innebär även bostadsbebyggelse på en plats vilken bedöms påverkas av buller från väg och reningsverk, lukt från reningsverk och närhet till transportled för farligt gods.

Vattenmiljön bedöms påverkas positivt av det tillkommande reningsverket. Påverkan från radon och elektromagnetiska fält bedöms inte som betydande om råd avseende säkerhetsavstånd och radonsäkert byggande följs. Påverkan på kulturmiljö och luft, med avseende på luftföroreningar från ökad trafik, bedöms inte som betydande.

Identifierad miljöpåverkan bedöms sammantaget inte vara av den omfattningen att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Någon miljökonsekvensbeskrivning behöver således ej upprättas för föreslagen detaljplan. I fortsatt planarbete bör dock en riskanalys upprättas och en bullerutredning genomföras. En översiktlig beskrivning av planens inverkan på miljön kommer att göras i planskedet för att integrera miljöaspekterna i planen och finna möjligheter till miljöanpassade lösningar. Denna beskrivning bör behandla buller, risker med farligt gods, risker med reningsverk, naturmiljö, kulturmiljö samt friluftsliv och rekreation.

Structor Miljöbyrå

Petra Adrup

Elisabeth Mörner

Yvonne Andersson

¹³ Södertälje kommun (2004) *Sjöar och vattendrag i Södertälje. Rapport juli 2004.*

¹⁴ <http://www.gnesta.se/kommunalservice/miljo/naturvard/daggdjur.4.490d4736114bc27b92980002799.html>